

PROJECTPLAN

POLSTRAAT 1

TE DIDAM

- * Bodem
- * Waterbodem
- * Water
- * Archeologie
- * Ecologie
- * Milieu

Ecologie

Projectplan

Polstraat 1 te Didam

Opdrachtgever	Gemeente Montferland Postbus 47 6940 BA Didam
Rapportnummer	1509.003.001
Versienummer	D2
Status	Eindrapportage
Datum	8 november 2016
Vestiging	Doetinchem
Opsteller	A. Visscher MSc
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	Ing. E.R. Witter
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving.....	2
	2.2 Ligging ten opzichte van beschermde gebieden	4
3	RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK.....	5
4	ONDERZOEKSMETHODIEK ECOLOGISCH ONDERZOEK	6
5	VERSPREIDING VAN BESCHERMDE SOORTEN OP DE LOCATIE	7
	5.1 Veldbezoeken	7
	5.2 Functionaliteit van de onderzoekslocatie voor de gewone dwergvleermuis	8
6	VOORGENOMEN INGREEP OP DE LOCATIE EN ONDERBOUWING	9
	6.1 Voorgenomen activiteiten en manier van uitvoering	9
	6.2 Doel en belang van de activiteiten.....	10
	6.3 Planning en onderbouwing van de activiteiten	10
	6.4 Alternatieven.....	10
	6.5 Wettelijk belang van de ingreep	11
	6.5.1 Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten	11
	6.5.2 Uitvoering in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling	11
7	EFFECTEN VAN DE INGREEP OP FLORA EN FAUNA.....	12
	7.1 Inleiding	12
	7.2 Effecten op korte termijn op beschermde soorten.....	12
	7.3 Effecten op lange termijn op gunstige staat van instandhouding.....	12
	7.4 Verbodsbepalingen Flora en faunawet.....	12
8	TE TREFFEN MAATREGELEN	14
	8.1 Inleiding	14
	8.2 Mitigerende en compenserende maatregelen.....	14
	8.3 Zorgvuldig handelen en zorgplicht.....	15
9	SAMENVATTING.....	16

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van de gemeente Montferland opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend ecologisch onderzoek aan de Polstraat 1 te Didam en het opstellen van een projectplan ten behoeve van de sloop van de bebouwing.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen sloop van de bebouwing op de onderzoekslocatie.

Het ecologisch onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscan flora en fauna die Econsultancy in 2016 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 1509.003). Uit de quickscan blijkt dat de aanwezigheid van vaste rust- of verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis niet op voorhand is uit te sluiten. In het seizoen van 2016 heeft het onderzoek naar de gewone dwergvleermuis plaatsgevonden. Er is één zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. De sloop van het gebouw zal leiden tot het verstoren van een vaste rust- of verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en daarmee zal een overtreding van artikel 11 van de Flora- en faunawet worden begaan. Een ontheffingsaanvraag is daarom noodzakelijk.

In het projectplan worden alle aspecten behandeld die noodzakelijk zijn voor een ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en faunawet. In het plan wordt verwoord op welke wijze de negatieve effecten van de ingreep op aanwezige soorten en functies worden gemitigeerd en gecompenseerd. Daarnaast wordt aangetoond dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt door de voorgenomen ingreep en er geen alternatief is en de werkzaamheden.

De volgende vragen dienen in een projectplan worden beantwoord:

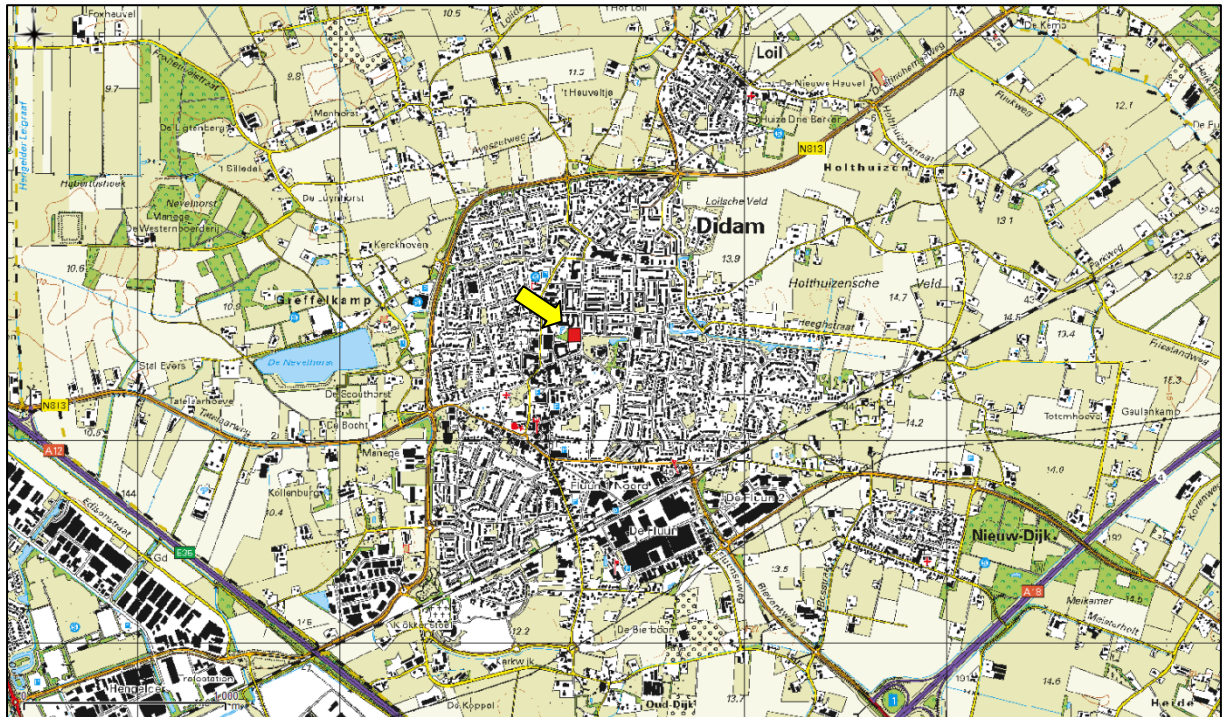
- Welke beschermde soorten zijn in het plangebied aanwezig?
- Welke functie heeft het plangebied voor de soorten?
- Wat is de omvang en duurzame staat van instandhouding van de bij de ingreep betrokken populaties van beschermde soorten?
- Blijft de functionaliteit van de voortplantingsplaatsen en vaste rust- of verblijfplaatsen behouden?
- Welke eigenschappen van het gebied moeten gemitigeerd of gecompenseerd worden?
- Hoe groot wordt het succes van de te nemen maatregelen ingeschat?
- Welke maatregelen moeten getroffen worden om aan de zorgplicht te voldoen?
- Zijn er voor de streng beschermde soorten geen meer bevredigende oplossingen.
- Welk wettelijk belang is er waardoor de werkzaamheden moeten worden uitgevoerd?

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie (4.075 m²) ligt aan de Polstraat 1, circa 250 meter ten noorden van de kern van Didam. Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 40 E (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie X = 206.160, Y = 434.520. In figuur 1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie is bebouwd met een schoolgebouw van ± 1.830 m². Dit gebouw bestaat uit 1 verdieping. Op het westelijke deel van de onderzoekslocatie is een open fietsenhok gelegen en twee afsluitbare stenen schuren. Het overige deel van de onderzoekslocatie is voornamelijk bestraat met klinkers en tegels. Het overige deel is onverhard en begroeid met gras en struiken.

De onderzoekslocatie ligt midden in een gebied met woonhuizen. De noordelijke grens wordt gevormd door het Mariahof met aangelegen woonhuizen. Ten oosten ligt de Polstraat, deze wordt gedeeltelijk begrenst door woonhuizen en een grasveld. De zuidelijke grens van de onderzoekslocatie wordt gevormd door woonhuizen. Direct ten westen van de locatie ligt een park van circa 6.000 m².

In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 8 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek van de quickscan flora en fauna.

Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie en directe omgeving.

Figuur 3. De westelijke grens van de onderzoekslocatie met fietsenhok.

Figuur 4. Zicht op de bebouwing vanaf de westelijke grens van de locatie.

Figuur 5. De zuidelijke grens van de onderzoekslocatie.

Figuur 6. De noordelijke grens van de onderzoekslocatie.

Figuur 7. De oostelijke grens gelegen aan de weg.

Figuur 8. De begroeiing in de zuidwestelijke hoek van de onderzoekslocatie.

2.2 Ligging ten opzichte van beschermde gebieden

Natura 2000

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen de grenzen, of in de directe nabijheid van een gebied dat aangewezen is als Natura 2000. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied, Rijntakken, bevindt zich op circa 4,4 kilometer afstand ten zuidwesten van de onderzoekslocatie.

Natuurnetwerk Nederland

De onderzoekslocatie maakt geen deel uit van het Gelders Natuurnetwerk. De onderzoekslocatie ligt echter wel in de nabijheid van een gebied, behorend tot het Natuurnetwerk. Het meest nabijgelegen gebied bevindt zich circa 1,5 kilometer ten noordwesten van de onderzoekslocatie. Het betreft het bosgebied de Nevelhorst.

Beschermde Natuurmonumenten

De onderzoekslocatie is niet gelegen in de directe nabijheid van een gebied dat aangewezen is als Beschermd Natuurmonument.

3 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

Uit de quickscan blijkt dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Flora- en faunawet, er op meer informatie over het gebruik van de onderzoekslocatie door vleermuizen en ransuil benodigd is.

Momenteel zijn er onvoldoende bruikbare gegevens beschikbaar om het gebruik door vleermuizen van de onderzoekslocatie en de directe omgeving uit te sluiten of vast te stellen. De bebouwing op de onderzoekslocatie is in principe geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen, vanwege de aanwezigheid van geschikte spouwopeningen. Door de beperkte omvang van de openingen is de bebouwing alleen geschikt als verblijfplaats voor gewone dwergvleermuis. De sloop van de bebouwing zou in geval van aanwezigheid van een verblijfsfunctie van de gewone dwergvleermuis kunnen leiden tot overtreding van de Flora- en faunawet. Een aanvullend onderzoek binnen het geschikte seizoen dient meer uitsluitsel te geven over het gebruik van de onderzoekslocatie door vleermuizen. Vervolgens dient vastgesteld te worden of er overtredingen plaats zullen vinden bij de uitvoering van het project en of mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn.

4 ONDERZOEKSMETHODIEK ECOLOGISCH ONDERZOEK

Voor de gewone dwergvleermuis zijn in de periode juni tot eind september in totaal vijf veldbezoeken uitgevoerd. De veldbezoeken zijn in de avonduren en/of ochtenduren uitgevoerd. De inventarisatiemethode is conform het protocol voor vleermuisonderzoek (versie maart 2013), dat is opgesteld door het vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureau's en de Zoogdiervereniging, in overleg met Dienst Landelijk Gebied en de Gegevensautoriteit Natuur. De onderzoeksinspanning is gebaseerd op de functies zomerverblijfplaats, kraamverblijf en paarverblijf/zwermplaats voor de gewone dwergvleermuis.

Het protocol heeft tot doel het belang van de functies van onderzoekslocaties voor soorten vleermuizen effectief en efficiënt vast te stellen dan wel uit te sluiten. Doordat het protocol is gevolgd, bestaat grote mate van juridische zekerheid, dat is voldaan aan een wettelijke en maatschappelijk verantwoorde inspanning, om na te gaan of soorten en functies van gebieden in het geding zijn. Het kan nooit worden uitgesloten dat verblijfsfuncties tijdens het onderzoek worden gemist, maar er is wel aan de onderzoeksinspanning voldaan. In het bijzonder wanneer de aanwezigheid van gebiedsfuncties of soorten wordt uitgesloten, zou een onderzoek volgens het protocol als juridisch voldoende moeten worden aangemerkt.

Alle veldbezoeken zijn uitgevoerd met behulp van een batdetector (Pettersson D 240x en Anabat Walkabout). Tijdens de veldbezoeken is voornamelijk gelet op uitvliegende, invliegende of zwermdende vleermuizen. Daarnaast is er ook gelet op foeragerende en passerende vleermuizen. Tijdens de twee laatste veldbezoeken is voornamelijk gelet op sociale geluiden. In de periode augustus - september produceren mannetjes vleermuizen sociale geluiden vanuit of vliegend rondom bebouwing om vrouwtjes te lokken.

Tabel I bevat een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken.

Tabel I. Onderzoeksinspanning

	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september
vleermuizen	-							
tijdstip			3 x ochtend				-	2 x avond
datum			3 juni 2016 23 juni 2016 9 juli 2016					6 september 2016 27 september 2016
functie			zomer/ kraamverblijf					paar/baltsverblijf

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van de gewone dwergvleermuis gunstig. Tijdens geen van de veldbezoeken was de temperatuur lager dan 10 °C. De windsnelheid lag beneden de 3 Bft. en er was geen sprake van neerslag.

5 VERSPREIDING VAN BESCHERMDE SOORTEN OP DE LOCATIE

5.1 Veldbezoeken

Zomer- en kraamverblijfplaatsen

Gedurende het eerste veldbezoek, de ochtend van 3 juni 2016, zijn in de directe omgeving van de onderzoekslocatie zes gewone dwergvleermuizen waargenomen. Eén gewone dwergvleermuis foerageerde aan de rand van het park buiten de onderzoekslocatie. De andere vijf gewone dwergvleermuizen zijn twintig minuten voor zonsopgang gepasseerd langs de rand van het park. Er zijn geen invliegende vleermuizen in de bebouwing op de onderzoekslocatie waargenomen.

Gedurende het tweede veldbezoek in de ochtend van 27 juni 2016 zijn in totaal drie gewone dwergvleermuizen waargenomen. Eén gewone dwergvleermuis passeerde de onderzoekslocatie langs de rand van het park. De andere twee vleermuizen zijn foerageren rond het park waargenomen. Er zijn geen invliegende vleermuizen waargenomen.

Het derde veldbezoek is op 9 juli 2016 middels een ochtendronde uitgevoerd. Gedurende deze ronde zijn vijf gewone dwergvleermuizen waargenomen. Vier gewone dwergvleermuizen foerageerden in de directe omgeving van de onderzoekslocatie: rond het park en langs de Polstraat. Eén gewone dwergvleermuis is voor vijf minuten zwermend bij het verhoogde dak aan de achterzijde waargenomen, zie figuur 9. De gewone dwergvleermuis is niet ingevlogen. Er zijn ook geen andere invliegende vleermuizen waargenomen.

Figuur 9. Zwermlocatie gewone dwergvleermuis.

Paar- en baltsverblijfplaatsen

Gedurende de avondronde op 6 september 2016, het vierde veldbezoek, zijn drie baltsende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Eén gewone dwergvleermuis is baltsend aan de achterzijde van de onderzoekslocatie waargenomen maar had geen duidelijke binding met de bebouwing op de onderzoekslocatie. De andere twee baltsende vleermuizen hadden een duidelijke binding met de omliggende hoge gebouwen.

Gedurende het vijfde veldbezoek, de avond van 27 september 2016, zijn vier baltsende gewone dwergvleermuizen waargenomen. De baltsende vleermuizen hadden duidelijke binding met de hoge gebouwen in de directe omgeving en niet met de onderzoekslocatie.

Figuur 10 geeft een overzicht van de baltslocaties en de locatie van de zwermende gewone dwergvleermuis.

Figuur 10. De locaties van de waargenomen baltsvluchten van gewone dwergvleermuizen (geel gestippeld), de locatie van het zwermende gewone dwergvleermuis (gele ster) en onderzoekslocatie (wit gestippeld) op een luchtfoto weergegeven.

5.2 Functionaliteit van de onderzoekslocatie voor de gewone dwergvleermuis

De meeste gewone dwergvleermuizen zijn waargenomen in de omgeving van de onderzoekslocatie en niet op de onderzoekslocatie zelf. Op de onderzoekslocatie zelf is tweemaal een gewone dwergvleermuis waargenomen. Eénmaal betrof het een zwermende vleermuis en éénmaal een baltsende vleermuis, beiden aan de achterzijde van het schoolgebouw. Een zwermende vleermuis betekent dat er een verblijfplaats aanwezig is op de betreffende locatie ondanks dat de gewone dwergvleermuis op de betreffende ochtend niet is ingevlogen. De baltsende gewone dwergvleermuis aan de achterzijde van de onderzoekslocatie had geen duidelijke binding met de bebouwing op de onderzoekslocatie. Hierdoor is het onwaarschijnlijk dat er een paarverblijfplaats op de onderzoekslocatie aanwezig, hoogstwaarschijnlijk betreft het hetzelfde dier dat aan de noordzijde baltste. De dichtheid van de territoria zou anders met een vijfde gewone dwergvleermuis erg groot worden. Op de onderzoekslocatie is één zomerverblijfplaats van een gewone dwergvleermuis aangetroffen.

6 VOORGENOMEN INGREEP OP DE LOCATIE EN ONDERBOUWING

6.1 Voorgenomen activiteiten en manier van uitvoering

De initiatiefnemer is voornemens de onderzoekslocatie te herontwikkelen en 10 patiowoningen te realiseren (zie figuur 11). Ten behoeve van deze ontwikkeling dient het verlaten schoolgebouw op de locatie te worden gesloopt. Na de sloop zal de aanvang van de bouw van de patiowoningen worden gestart.

Figuur 11. Toekomstige situatie met 10 woningen.

6.2 Doel en belang van de activiteiten

Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland heeft op 9 juni 2015 het woningbouwprogramma voor De Liemers vastgesteld. De omvang van de nieuwbouwplannen in de Liemers was aanvankelijk groter dan de verwachte woningbehoefte. De provincie Gelderland, de Stadsregio Arnhem Nijmegen en de gemeenten Doesburg, Duiven, Montferland, Rijnwaarden, Westervoort en Zevenaar hebben daarom de ambities in lijn gebracht met recente prognoses. In totaal wordt in de regio het licht op groen gezet voor de bouw van 1.940 woningen tot 2020. Van deze woningen mogen er 419 in de gemeente Montferland worden gebouwd.

De gemeenten in de Liemers (Doesburg, Duiven, Montferland, Rijnwaarden, Westervoort en Zevenaar) zijn het eind 2014 eens geworden over het woningbouwprogramma in de subregio voor de komende vijf jaar. De woningbouwprogrammering van de verschillende gemeenten zijn in lijn gebracht met recente prognoses. Aan de hand van een zogenaamd stoplichtmodel hebben de verschillende gemeenten hun woningbouwplannen ingedeeld in groene, oranje en rode projecten. Een groen project is een project dat een gemeente op korte termijn (voor 2020) wil realiseren en dat draagvlak heeft bij de gemeenten in de subregio en de provincie. Oranje projecten zijn projecten op locaties die gemeenten niet direct in ontwikkeling willen of kunnen nemen, maar waar wel de wens is om daar op korte of langere termijn woningbouw te realiseren. Rode projecten zijn projecten die gemeenten gaan schrappen. De lijst met Groene plannen voldoet aan de ladder voor duurzame verstedelijking en een goede ruimtelijke ordening en is daar door de provincie op getoetst. De groene plannen, het deel van de gemeentelijke woningbouwprogramma tot 1.1.2020, is in overeenstemming met de meest recente woningbehoefte prognoses en is bovendien met de subregio de Liemers, de Stadsregio Arnhem Nijmegen en de provincie Gelderland afgestemd. De gemeente Montferland heeft in haar woningbouwprogrammering tot 2020 419 woningen (verdeeld over verschillende projecten) op groen gezet. Vanwege de vraag naar woningen in de kern Didam is de voorgenomen ontwikkeling opgenomen in het woningbouwprogramma van de subregio De Liemers en op basis van het stoplichtmodel als 'groen' gecodeerd.

6.3 Planning en onderbouwing van de activiteiten

De daadwerkelijke planning wordt pas bij ontheffingverlening bepaald. De sloop zal zo snel mogelijk na ontheffingverlening plaatsvinden, hierna zal de bouw van de patiowoningen van start gaan. De bedoeling is om te starten met de sloop in april voor aanvang van de gevoelige periodes voor vleermuizen. Vanwege de hoge behoefte aan woningen worden de nieuwe woningen zo snel mogelijk opgeleverd.

6.4 Alternatieven

Om aan de woningbehoefte te kunnen voldoen dienen nieuwe woningen gerealiseerd te worden. Het is maatschappelijk wenselijk om het oude in verval rakende schoolgebouw te amoveren en het terrein een nieuwe bestemming te geven. Het project is locatiegebonden vanwege de sloop van de bestaande leegstaande bebouwing en de wens voor woningen in de kern van Didam. Het alternatief om de huidige bebouwing te renoveren is geen optie, de bebouwing zal minder woningen leveren en van mindere kwaliteit. Daarnaast zal renovatie van huidige bestaande, vervallen bebouwing niet minder verstoring opleveren voor de aanwezige verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis, doordat de huidige dakrand hierbij ook vervangen zal moeten worden.

6.5 Wettelijk belang van de ingreep

6.5.1 Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten

De sloop van de huidige bebouwing is van groot openbaar belang vanwege openbare veiligheid. Het leegstaande gebouw zal een doelwit van vandalisme worden indien het blijft bestaan. Hiermee kan gedacht worden aan glasschade of mogelijk brandschade. In het gebouw is ook asbest aangetroffen (Mangiacavallo, 2016, rapport 16.22705), er zijn vier asbesthoudende materialen en één asbesthoudend verwarmingstoestel aangetroffen. De bijbehorende risicoklassen lopen van 1 tot en met 3. Door vandalisme kan deze asbest ongewild in het milieu terecht komen. Hiermee zal de veiligheid van de omliggende bewoners en het milieu mogelijk in het geding komen.

6.5.2 Uitvoering in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling

De werkzaamheden zijn eenmalig van aard en zijn niet te beschouwen als periodiek onderhoud of bestendig beheer. De uitvoering is daarom in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling.

7 EFFECTEN VAN DE INGREEP OP FLORA EN FAUNA

7.1 Inleiding

Uit het ecologisch onderzoek naar de gewone dwergvleermuis blijkt dat in de te slopen bebouwing één zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aanwezig is. In dit hoofdstuk wordt beschreven wat de effecten van de herontwikkeling van de onderzoekslocatie kunnen zijn. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in effecten op korte termijn, de periode tussen de sloop en nieuwbouw, en op langere termijn. Deze effecten worden beschreven op basis van uitvoering zonder mitigerende maatregelen. Op deze wijze wordt duidelijk welke nadelige effecten er dreigen en welke gerichte maatregelen noodzakelijk zijn.

7.2 Effecten op korte termijn op beschermde soorten

Door de voorgenomen sloop van de bebouwing op de onderzoekslocatie wordt er 1 zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aangetast. Vleermuizen maken gebruik van een netwerk van verblijfplaatsen waartussen ze regelmatig verhuizen. Een tijdelijk verlies van een verblijfplaats van vleermuizen is over het algemeen in ecologisch opzicht daarom geen groot probleem. Gedurende de drie veldbezoeken gericht op onder andere een zomerverblijfplaats is de desbetreffende vleermuis maar éénmaal waargenomen. Gedurende deze waarneming is de vleermuis niet ingevlogen, dit gebeurt vaker, vleermuizen bezoeken soms verblijfplaatsen waarop ze op dat moment niet verblijven. Hoogstwaarschijnlijk betreft het een controle om te bepalen of deze verblijfplaats nog geschikt is. Waarschijnlijk betreft het in de huidige situatie ook een 'controle'. Aangezien er maar éénmaal de desbetreffende vleermuis is waargenomen en geen enkele keer is ingevlogen kan met een zekerheid grenzende waarschijnlijkheid er van uit gegaan worden dat de vleermuis andere verblijfplaatsen in de omgeving heeft. Vanwege de aanwezigheid van voldoende alternatief in de omgeving is een tijdelijke onbeschikbaarheid van de verblijfplaats ecologisch gezien geen probleem en zijn aanvullende maatregelen, zoals het ophangen van 4 vleermuiskasten niet noodzakelijk.

7.3 Effecten op lange termijn op gunstige staat van instandhouding

De gewone dwergvleermuis is een algemene soort die gebruik maakt van een netwerk van verblijfplaatsen. De functionaliteit op de onderzoekslocatie is voor het behoud van de instandhouding van de soort niet van essentieel belang. Het veroorzaken van een verslechtering is echter niet toegestaan. Het is daarom noodzakelijk om er voor te zorgen dat na afloop van de herontwikkeling weer een verblijfsmogelijkheid voor de gewone dwergvleermuis aanwezig is.

Maatregel: De nieuwbouw moet geschikt gemaakt worden als zomerverblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis.

7.4 Verbodsbepalingen Flora en faunawet

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten genieten zowel binnen de Flora- en faunawet als binnen de Natuurbeschermingswet een strikte bescherming. Alle vleermuissoorten staan vermeld in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Dit betekent dat ze beschermd zijn tegen verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen. Onder deze vaste rust- en verblijfplaatsen wordt verstaan: "het gehele systeem waarvan een populatie gebruik maakt tijdens de jaarcyclus van de soort". Dit houdt in dat niet alleen de zomer- en winterverblijfplaatsen maar ook de verbindingen hiertussen (vliegroutes) en de foerageergebieden bescherming genieten.

Opgemerkt wordt dat vleermuizen door mensen soms als eng of vervelend kunnen worden beschouwd. Dit onderwerp wordt hierbij aangestipt omdat bij nieuwbouwprojecten vaak sprake is van nieuwe, onwettende bewoners. Gewone dwergvleermuizen zijn ongevaarlijk. In een woning knagen ze niets aan en produceren ze geen hinderlijke ontlasting. Het is een fabel dat ze in haren vliegen, door hun ultrasone echolocatie zullen ze nooit zomaar ergens tegenaan vliegen. Vleermuizen zijn juist nuttig, ze vangen grote hoeveelheden insecten weg, waaronder muggen.

De sloop zal leiden tot het vernielen van een vaste rust- of verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en daarmee tot overtreding van artikel 11 van de Flora en faunawet. Voor artikel 11 wordt onderscheid gemaakt in beschadigen, vernielen of wegnemen en verstoren. Voor beschadigen, vernielen of wegnemen kan een ontheffing alleen verkregen worden als er sprake is van een in de wet genoemd belang (dwingend reden van groot openbaar belang, volksgezondheid en openbare veiligheid, bescherming flora en fauna), hetgeen voor het voorgenomen initiatief niet aan de orde is. Een ontheffing verkrijgen is mogelijk in het kader van ruimtelijke ontwikkeling als de functionaliteit voor de soort te allen tijde blijft behouden; dus zowel in de periode tussen sloop en nieuwbouw als in de toekomstige situatie. In een dergelijk geval, zo beredeneert de wetgever is er geen sprake van vernielen of wegnemen.

8 TE TREFFEN MAATREGELEN

8.1 Inleiding

Maatregelen zijn noodzakelijk om negatieve effecten op korte en lange termijn te voorkomen of zoveel mogelijk te verzachten. De te nemen maatregelen zijn in te delen in de volgende drie stappen:

- a. onderzoekslocatie voor de ingreep ongeschikt maken voor gewone dwergvleermuizen;
- b. controleronde(s) om afwezigheid van gewone dwergvleermuizen op moment van ingreep aan te tonen;
- c. in de nieuwe situatie duurzame verblijfsmogelijkheden voor gewone dwergvleermuizen creëren.

Het aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen is niet nodig; er is aantoonbaar een netwerk van verblijfplaatsen in gebruik waardoor er voldoende alternatieve locaties beschikbaar zijn gedurende de werkzaamheden.

8.2 Mitigerende en compenserende maatregelen

Ad a. (ongeschikt maken)

De bebouwing op de onderzoekslocatie dient voorafgaand aan de sloop ongeschikt gemaakt te worden. Hierdoor wordt voorkomen dat er vleermuizen in het gebouw aanwezig zijn ten tijde van de sloop. De aangetroffen verblijfplaats bevindt zich onder de dakrand van het hogere dakdeel van het schoolgebouw. Gedurende het ongeschikt maken dient de dakrand van het hogere dakdeel van het schoolgebouw voorzichtig losgemaakt, gecontroleerd en verwijderd te worden onder begeleiding van een ter zake kundige ecoloog. Door het verwijderen van de dakrand is de verblijfplaats niet langer geschikt.

Het ongeschikt maken dient minimaal vijf dagen voor de aanvang van de sloop uitgevoerd te worden. Het kan plaatsvinden als de vleermuizen actief zijn (buiten de kraamperiode en niet in winterrust). De temperatuur in de eerste deel van de nacht dient minimaal 8 °C te zijn. De uitvoering zal zo snel mogelijk plaatsvinden na ontheffingverlening indien aan de bovenstaande omstandigheden voldaan kan worden.

Ad b. (controleronde)

Na het ongeschikt maken van de bebouwing kan niet met voldoende zekerheid worden verwacht dat de bebouwing niet meer functioneert als verblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis. Er bestaat altijd de kans dat de gewone dwergvleermuis elders in het gebouw een alternatief verblijf zoekt. Een controleronde dient te worden uitgevoerd drie dagen voorafgaand aan de sloop, om de afwezigheid van vleermuizen te bevestigen. Indien blijkt dat er elders in het gebouw een verblijfplaats van een gewone dwergvleermuis aanwezig is dienen aanvullende maatregelen genomen te worden. Hierna dient nogmaals een controleronden te worden uitgevoerd.

Ad c. (verblijfplaatsen in nieuwbouw)

Conform hetgeen is gesteld in de soortenstandaard van de gewone dwergvleermuis dient de verloren verblijfplaats vervangen te worden door vier nieuwe verblijfplaatsen. De vervangende verblijfplaatsen worden bij voorkeur zo dicht mogelijk, maar altijd binnen 100 à 200 meter van de oorspronkelijke verblijfplaats geplaatst en altijd binnen het leefgebied van de groep. Hoe dichter de vervangende verblijfplaats bij de oorspronkelijke verblijfplaats wordt gerealiseerd, hoe groter de kans is op succes. Tevens dienen de locaties van de nieuwe verblijfplaatsen aan diverse voorwaarden te voldoen, er moet een aanvliegroute, vrije vliegrouete en geen verstoring van kunstlicht aanwezig zijn. Tevens worden de verblijfplaatsen op voorkeur op minimaal drie meter hoogte geplaatst en dienen ze verschillende microklimaten te bieden.

In onderhavig geval worden minimaal vier spouwmuren van de nieuwbouw geschikt gemaakt voor vleermuizen. Spouwmuren zijn onder meer geschikt als de gewone dwergvleermuis, afhankelijk van de temperatuur, de keuze heeft om of aan de zijde van de buitenmuur of aan de zijde van de binnenmuur te zitten. De vrije ruimte tussen isolatiemateriaal (inclusief platen) en de buitenmuur dient meer dan 2 centimeter te zijn om voldoende ruimte voor de gewone dwergvleermuis te creëren. In de nieuw te bouwen woningen kunnen, door middel van stootvoegen van 1,5 tot 2 centimeter breed, invliegopeningen worden gemaakt. Deze dienen bij voorkeur op minimaal 3 meter hoogte, in de muren van de tweede bouwlaag gemaakt te worden en in verschillende windrichtingen. Door de geschikte spouwmuren in verschillende windrichtingen te realiseren worden verschillende microklimaten aangeboden.

8.3 Zorgvuldig handelen en zorgplicht

Aan het zorgvuldig handelen en de zorgplicht wordt voldaan door het werken buiten de meest gevoelige perioden van de gewone dwergvleermuis (buiten de periode waarin vorst kan worden verwacht). De wijze waarop de werkzaamheden betreffende het ongeschikt maken wordt uitgevoerd, zal worden beschreven in een ecologisch werkprotocol. Hierin wordt beschreven op welke wijze het beschadigen van vleermuizen wordt voorkomen, hoe te handelen bij het aantreffen van een vleermuis, hoe te handelen bij onvoorziene omstandigheden. Tevens wordt vastgelegd welke partijen betrokken zijn bij de werkzaamheden en welke verantwoordelijkheden deze partijen hebben ten aanzien de uitvoering.

9 SAMENVATTING

Econsultancy heeft in opdracht van de gemeente Montferland een projectplan opgesteld ten behoeve van een ontheffingsaanvraag in het kader van artikel 75c van de Flora- en faunawet voor de voorgenomen herontwikkeling en sloop aan de Polstraat 1 te Didam.

De volgende onderzoeksvragen zijn beantwoord:

- Welke beschermde soorten zijn in het plangebied aanwezig?
 - Het gaat om de gewone dwergvleermuis.
- Welke functie heeft het plangebied voor de soorten?
 - Het gaat om een één zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis.
- Wat is de omvang en duurzame staat van instandhouding van de bij de ingreep betrokken populaties van beschermde soorten?
 - Voor de gewone dwergvleermuis is sprake van een enkele individu. De soort is landelijk erg algemeen voorkomend. De staat van instandhouding is daarom niet in het geding.
- Blijft de functionaliteit van de voortplantingsplaatsen en vaste rust- of verblijfplaatsen behouden?
 - De betreffende gewone dwergvleermuis maakt aantoonbaar gebruik van lokaal netwerk. De nieuwbouw wordt wederom geschikt gemaakt als zomerverblijfplaats.
- Welke eigenschappen van het gebied moeten gemitigeerd of gecompenseerd worden?
 - De nieuw te bouwen woningen dienen te worden voorzien van een vleermuisgeschikte spouwmuur om de verblijfplaats in de dakrand te compenseren.
- Hoe groot wordt het succes van de te nemen maatregelen ingeschat?
 - De nieuwe verblijfplaatsen zullen op ongeveer dezelfde locatie, de onderzoekslocatie, worden geplaatst. De kans op succes is groot omdat de verblijfplaatsen op dezelfde locatie beschikbaar blijven.
- Welke maatregelen moeten getroffen worden om aan de zorgplicht te voldoen?
 - Er wordt gewerkt buiten de gevoelige periodes aan de hand van een ecologisch werkprotocol.
- Zijn er voor de streng beschermde soorten geen meer bevredigende oplossingen?
 - Andere beursontwikkelingen op de locatie, waarbij voldaan wordt aan de woningbehoefte zullen in dezelfde mate verstorend werken. Renovatie zal evenzeer tot verstoring leiden.
- Welk wettelijk belang is er waardoor de werkzaamheden moeten worden uitgevoerd?
 - Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.
 - De uitvoering is in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling.

GERAADPLEEGDE BRONNEN

Mangiacavallo, S.P. 2016. Inventarisatierapport Polstraat 1 te Didam. Projectnummer 16.22705. Buurman & Buurman Asbestinventarisatie BV, 13 juni 2016.

Netwerk Groene Bureaus, 2013. Vleermuisprotocol 27 maart 2013.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*, versie december 2014.

Visscher, A. 2016. Quicksan flora en fauna Polstraat 1 te Didam. Econsultancy rapport 1509.003. Doetinchem, 8 juni 2016.

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/EHS hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/ EHS, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kunnen lopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Flora- en faunawet is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Flora- en faunawet een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Flora- en faunawet. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Vaste rust- of verblijfplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Flora- en faunawet omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foeragegebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kans sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Is een vleermuisverblijfplaats anders dan een kraamverblijf. Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

Econsultancy is een onafhankelijk adviesbureau. Wij bieden realistisch advies en concrete oplossingen voor milieuvraagstukken en willen daarmee een bijdrage leveren aan een duurzaam en verantwoord gebruik van onze leefomgeving.

Diensten

Wij kunnen u van dienst zijn met een uitgebreid scala aan onderzoeken op het gebied van bodem, waterbodem, water, archeologie, ecologie en milieu. Op www.econsultancy.nl vindt u uitgebreide informatie over de verschillende onderzoeken.

Werkwijze

Inzet en professionele betrokkenheid kenmerkt onze diensten. De verantwoordelijke projectleider is het eenduidige aanspreekpunt voor de klant en draagt zorg voor alle aspecten van het project: kwaliteit, tijd, geld, communicatie en organisatie. De kernwaarden deskundig, vertrouwd, betrokken, flexibel, zorgvuldig en vernieuwend zijn een belangrijke leidraad in ons handelen.

Kennis

Het deskundig begeleiden van onze opdrachtgevers vraagt om betrokkenheid bij en kennis van de bedoelingen van de opdrachtgever. Het vereist ook gedegen en actuele vakinhoudelijke kennis. Alle beschikbare kennis wordt snel en effectief ingezet. De medewerkers vormen ons belangrijkste kapitaal. Persoonlijke en inhoudelijke ontwikkeling staat centraal want het werk vraagt steeds om nieuwe kennis en nieuwe verantwoordelijkheden.

Creativiteit

Onze medewerkers zijn in staat om buiten de geijkte kaders een oplossing te zoeken met in achtname van de geldende wet- en regelgeving. Oplossingen die bedoeld zijn om snel en efficiënt het doel van de opdrachtgever te bereiken.

Kwaliteit

Er wordt continue gestreefd naar het verhogen van de professionaliteit van de dienstverlening. Het leveren van diensten wordt intern op een dusdanige wijze georganiseerd dat het gevraagde resultaat daadwerkelijk op een zo effectief en efficiënt mogelijke wijze wordt voortgebracht. Hierbij staat de klanttevredenheid centraal. Het kwaliteitssysteem van Econsultancy voldoet aan de NEN-EN-ISO 9001: 2008. Tevens is Econsultancy gecertificeerd voor diverse protocollen en beoordelingsrichtlijnen.

Opdrachtgevers

Econsultancy heeft sinds haar oprichting in 1996 al meer dan tienduizend projecten uitgevoerd. Projecten in opdracht van particulier tot de Rijksoverheid, van het bedrijfsleven tot non-profit organisaties. De projecten kennen een grote diversiteit en hebben in sommige gevallen uitsluitend een onderzoekend karakter en zijn in andere gevallen meer adviserend. Steeds vaker wordt onderzoek binnen meerdere disciplines door onze opdrachtgevers verlangd. Onze medewerkers zijn in staat dit voor de opdrachtgever te coördineren en zelf (deel)onderzoeken uit te voeren. Ter illustratie van de veelvoud en veelzijdigheid van de projecten in de werkvelden bodem, waterbodem, ecologie, archeologie, water, geluid en milieu kunnen uitgebreide referentielijsten worden verschaft.

Vestiging Limburg

Rijksweg Noord 39
6071 KS Swalmen
Tel. 0475 - 504961
Swalmen@econsultancy.nl

Vestiging Gelderland

Fabriekstraat 19c
7005 AP Doetinchem
Tel. 0314 - 365150
Doetinchem@econsultancy.nl

Vestiging Brabant

Rapenstraat 2
5831 GJ Boxmeer
Tel. 0485 - 581818
Boxmeer@econsultancy.nl

E-MAIL
info@
econsultancy.nl
INTERNET
econsultancy.nl

